

7. ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТА ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

ІНТЕГРАЦІЙНІ ЗВ'ЯЗКИ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ З ТОВАРОВИРОБНИКАМИ ПРОДУКЦІЇ СКОТАРСТВА ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

З.П. Березівський, канд. екон. наук, доцент

О.Й. Березівська, канд. екон. наук

Львівський національний аграрний університет

Проведена аграрна реформа в цілому і, зокрема реформування аграрного сектора економіки, дали відчутні результати, оскільки відбулися позитивні тенденції в розвитку АПК. Проте, необхідно відмітити, що ці тенденції були різними в залежності від форми господарювання.

На споживчий ринок м'ясо великої рогатої худоби надходить через переробну промисловість. Частину м'яса населення споживає, а частину реалізує на міських ринках або через посередницькі структури. На споживання м'яса суттєво впливає високий рівень роздрібних цін на нього. Споживачі із середнім рівнем доходу віддають перевагу купівлі м'ясної продукції на міських ринках, де вона представлена в більшому асортименті та є більш якісна. Низький рівень доходів спонукає споживачів часто купувати м'ясні продукти низької [1, 2].

У 2016 р. в Україні і у регіонах підвищилась частка молока, яке продається заготівельним організаціям, через власні магазини та зменшилась частка продажу на ринку та населенню через систему громадського харчування і в рахунок оплати праці. Господарства населення збільшили реалізацію молока молокопереробній промисловості через заготівельні організації, адже обсяги її реалізації ще не достатні для повного забезпечення потужностей переробних підприємств. Нині близько половини обсягу молока залишається у виробників і використовується для власного споживання, реалізується на споживчих ринках, згодовується тваринам, частково втрачається.

Таблиця 1

Динаміка надходження продукції скотарства на переробні підприємства Львівської області*

Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2016 р. у % до 2014 р.
<i>Молоко усіх видів, тис. т.</i>				
Надійшло всього	77,0	79,5	92,0	119,5
в т.ч. куплено від:				
сільськогосподарських підприємств	36,9	42,4	47,7	129,3
господарств населення	0,3	0,1	0,2	66,7
інших господарських структур	2,3	0,8	-	×
<i>Сільськогосподарські тварини (у живій масі), тис. т.</i>				
Надійшло всього	78,2	42,6	96,3	123,2
з них: велика рогата худоба	4,3	3,6	4,1	95,4
в т.ч. куплено від:				
сільськогосподарських підприємств	24,9	22,2	46,5	186,8
господарств населення	41,4	15,6	12,9	31,2
інших господарських структур	11,9	4,8	-	×

*На основі даних [4-6]

Дані таблиці 1 показують, що надходження молока на переробні підприємства Львівської області за 2014-2016 роки зросло з 77,0 тис. т. до 92,0 тис. т. або на 19,5 %, в тому числі від сільськогосподарських підприємств – з 36,9 тис. т. до 47,7 тис. т. або на 29,3 %, а від господарств населення знизилось з 0,3 тис. т. до 0,2 тис. т. або на 33,3 %. Надходження сільськогосподарських тварин (у живій масі) на переробні підприємства Львівської області за цей же період зросло з 78,2 тис. т. до 96,3 тис. т. або на 23,2 %, в тому числі від сільгосппідприємств на 86,8 % (з 24,9 тис. т. до 46,5 тис. т.), а від господарств населення скоротилось з 41,4 тис. т. до 12,9 тис. т. або на 68,8 %.

У структурі виробництва сільськогосподарської продукції господарствами області у 2016 р. продукція тваринництва займала 37,7 %, з них продукція скотарства становила 34,1 %, в тому числі 19,3 % м'ясо ВРХ та 14,8 % молоко (рис. 1). В порівнянні з 2014 р. обсяг виробництва продукції тваринництва у структурі сільськогосподарської продукції скоротився на 1,2 %, продукції скотарства на 1,3 %, молока на 1,4 %, а м'яса ВРХ зріс на 0,1 %.

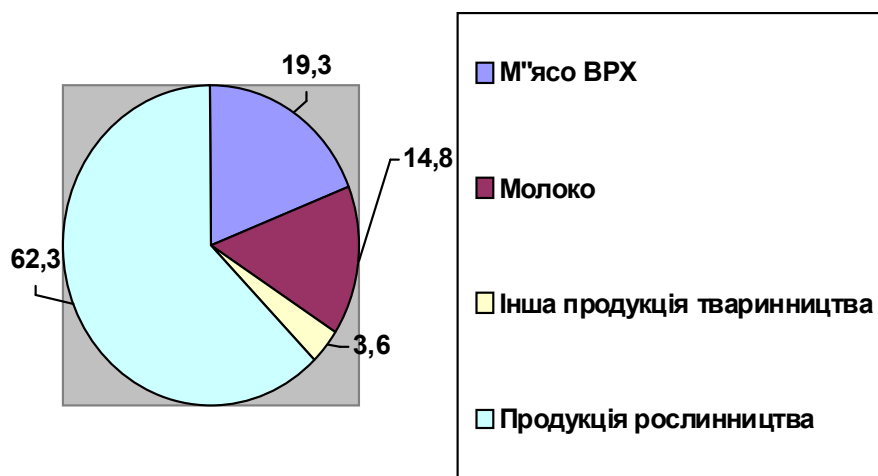

Рисунок 1. Структура виробництва сільськогосподарської продукції господарствами Львівської області у 2016 р., %*

*На основі даних [4-6]

В процесі удосконалення інтеграційних зв'язків запроваджуються нові механізми взаємовідносин переробних підприємств з товаровиробниками. Наприклад, в населених пунктах обладнуються молокоприймальні пункти, вдосконалюється система взаєморозрахунків між ними. Нестача сировини та віддаленість сировинних зон від центрів переробки можуть негативно впливати на об'єми виробленої продукції. Сільськогосподарські підприємства, враховуючи швидкопсувність даного виду продукції і труднощі в здійсненні переробки цього виду продукції, обирають більш цивілізовані канали реалізації молока, а саме його продаж переробним підприємствам. Повільне нарощування обсягів виробництва молока, підвищення цін на молокопродукти та недостатній рівень купівельної спроможності населення призвели до поступового суттєвого скорочення споживання молока і молочних продуктів.

Вдосконалення існуючого ринку продукції скотарства має відбуватися за рахунок посилення державного регулювання перш за все у сферах податкової політики, ціноутворення та експортно-імпоротної діяльності. Воно повинно враховувати інтереси як споживачів так і виробників продукції. Основною метою, для стабілізації стрімких коливань цін на ринку, має стати гарантування належного рівня самозабезпечення країни м'ясною та молочною продукцією та продуктами їх переробки.

Зміщення державної політики у бік підтримання крупнотоварних підприємств, розвитку технологій, інфраструктури та вдосконалення племінної бази зроблять галузь скотарства конкурентоспроможною та стабільною.

Перелік посилань:

1. Березівський З. П. *Економічний механізм формування виробничих витрат в скотарстві: монографія*. Львів: Українські технології, 2005. 192 с.

2. Березівський З. П., Березівська О. Й. *Механізм оцінки інноваційного розвитку у тваринництві. Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств. Проблематика 2015 р.: інноваційний розвиток підприємств аграрної сфери економіки: матеріали IV міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Львів, 25-28 трав. 2015 р.)*. Львів: ЛНАУ, 2015. С. 33-35.

3. Пуцентайло П. Р. *Стратегічні напрями розвитку тваринництва України. Інноваційна економіка : Науково-виробничий журнал*. 2013. № 8. С. 12-16.

4. *Сільське господарство Львівської області: статистичний збірник / Головне управління статистики у Львівській області*. Львів, 2017. 183 с.

5. *Статистичний щорічник Львівської області за 2016 рік. Частина 1 / Головне управління статистики у Львівській області*. Львів, 2017. 371 с.

6. *Статистичний щорічник Львівської області за 2016 рік. Частина 2 / Головне управління статистики у Львівській області*. Львів, 2017. 357 с.

7. Угнівенко А. М., Костенко В. І., Чернявський Ю. І. *Спеціалізоване м'ясне скотарство: підруч. для студентів вищ. навч. закладів I-II рівнів акредитації; посіб. для студ. вищ. навч. закладів III-IV рівнів акредитації*. Київ: Вища освіта, 2006. 304 с.